

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek diplomové práce

Hana Sobotková, Antilská a surinamská migrace do Nizozemí. Příspěvek ke studiu mezikontinentální migrace na přelomu 20. a 21. století, 95 str. rkp.

Diplomantka si vybrala jako téma práce problematiku, která v posledních letech přitahuje stále větší pozornost evropské veřejnosti: migraci z neevropských částí světa do bývalých koloniálních metropolí v Evropě popř. do zemí, které nabízejí v západní a severní části kontinentu výhody klasického evropského sociálního státu nejen svým občanům, ale i nedávným imigrantům. Holandsko přitom patří do obou skupin, z jeho velké a bohaté koloniální říše zůstaly sice pouhé zbytky, ale právě z karibských ostrovů (a ze Surinamu) přicházeli a stále přicházejí do Nizozemí početní imigranti, jejichž inkorporace do společnosti neprobíhá ani zdaleka podle představ nizozemské veřejnosti a politické reprezentace. Tato skutečnost pak jednak přitahuje pozornost laického i odborného publika, nizozemského i zahraničního, jednak ovlivňuje stále výrazněji postoje Nizozemců k imigraci jak v obecné, tak zejména praktické podobě. Nizozemí představovalo po léta příklad mimořádně tolerantní imigrační politiky a velmi vstřícného přístupu k přistěhovalcům, který sdílely prakticky všechny společenské vrstvy v zemi. Změny v obou oblastech na přelomu tisíciletí proto ovlivňují názor na problematiku migrace snad ve všech státech, které jsou zasaženy přílivem imigrantů z neevropských částí světa. Pro každého, kdo se o problém moderní migrace zajímá, je tak Nizozemí příležitostí studovat celou problematiku z různých hledisek.

Sobotková zmiňuje všechny tyto skutečnosti v úvodu své práce, která je založena na analýze publikovaných dokumentů nizozemských úřadů a studiu příslušných titulů, prezentovaných vzhledem k zájmu publika jak v podobě klasických publikací tak na internetových stránkách.

Ve stručném, ale přitom velmi informativním, historickém úvodu sleduje vývoj koloniální politiky Nizozemí na americkém kontinentě, přičemž zdůrazňuje její postupnou proměnu charakterizovanou stále větší rolí nizozemského státu v koloniálních záležitostech spadajících původně do pravomocí kolonizačních společností. Stručněji pak pojednává o cestě Surinamu k nezávislosti, aby věnovala opět větší pozornost koncepci surinamského národa a sociální a etnické skladbě surinamské společnosti v období dosažení nezávislosti. Tento přístup je pochopitelný, protože politické zmatky a nestabilita v této době byly velkým impulsem pro rychlý růst počtu Surinamců v Nizozemí.

Stejně pak pojednává i otázku nizozemských Antil, aby se v následujících kapitolách věnovala po obecném nástinu problematice emigrace mezi Latinskou Amerikou a dalšími částmi světa jednak nizozemské imigrační politice, jednak potom postavení antilských a surinamských imigrantů v Nizozemí. Sobotková zde upozorňuje na rozpor mezi postavením podle právních norem a faktickými podmínkami, v nichž tito privilegovaní imigranti v zemi skutečně žijí. Z její analýzy nizozemské imigrační politiky vyplývá, že s jistým váháním oceňuje program integrace do společnosti při uchování práva menšiny na vlastní svébytnost a aniž by to výslovně uvedla považuje za řešení problému uskutečnění ideje tzv. multikulturní společnosti. Právě Nizozemí je ovšem patrně nejlepším příkladem praktické nerealizovatelnosti tohoto konceptu.

Kromě této zásadní pochyby mám výhradu k uspořádání bibliografie, kde Sobotková nerozlišuje prameny a sekundární literaturu a do tohoto smíšeného bloku zahrnuje i internetové stránky.

Není nejmenší pochyby, že práce Sobotkové je v českých podmínkách přínosem pro studium problematiky, jejíž význam v obecné rovině nebude v příštích letech rozhodně klesat, pokud nedozná dalšího vzestupu. Případ antilských a surinamských imigrantů lze využít jako srovnávacího materiálu při analýze obecných problémů migrace. Na Sobotkové práci je sympatické, že se diplomantka nesnaží za každou cenu formulovat při svých úvahách závěry a prostě v některých případech konstatuje, že jí pro tento konečný krok chybí dostatek relevantních informací.

Sobotková ve svém textu prokázala schopnost pracovat s pramenným materiálem i s literaturou, vlastní názory prezentuje s přirozenou samozřejmostí. Je si přitom vědoma, že práce je zejména zasvěceným úvodem do problematiky, který otevírá cestu k hlubšímu studiu otázek, bez jejichž zodpovězení bude velmi obtížné vypracovat ucelenou politiku integrace antilských a surinamských přistěhovalců do nizozemské společnosti. Zejména otázky sociální skladby emigrace a jejích proměn či postavení příslušníků karibské migrace ve společnosti. Práci doporučuji bez nejmenšího váhání k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobrá.

V Praze, dne 8. září 2006

Prof. Dr. Josef Opatrný

